

Kommunikáció és innováció: ez a kulcs a fiatalokhoz

Interjú Molnár Lajos Milánnal

A Nemzeti Művelődési Intézet sokrétű szakmai kapcsolatban áll a hazai közművelődési feladatelátókkal. Módszertani támogatást nyújt, szakmai képzéseket szervez, illetve hozzájárul a szakmai utánpótlás biztosításához. Együttműködő partnerei között meghatározó szerepet foglalnak el az agórák. Az Aba-Novák Agóra Kulturális központ küldetése, hogy a Szolnok és a környékbeli települések kulturális együttműködését koordinálja, szakmai tevékenységeiket mentorálja. Molnár Lajos Milánnal, a szolnoki Aba-Novák Agóra ügyvezető igazgatójával való beszélgetésünk során a hálózatosodás fontossága is szóba került. A komoly szakmai kérdésekig azonban a gyermekkori emlékek, tapasztalatok felidézésétől jutottunk el.

Molnár Lajos Milán: Az első kultúrélményeim között szerepel, amikor talán negyedikes lehettem az általános iskolában, és szülőfalumban ki mit tud versenyt hirdettek. Szépreményű mesemondóként léptem a színpadra, és telt ház előtt adtam elő a produkciót, hihetetlen sikerrel. Ez majdhogynem tévútra vitt, mert úgy tűnt, érdemes lenne

a világmegváltó deszkákra állnom, színészi babérokra törnöm. A járási versenyre továbbjutva viszont semmiféle reakciót nem kaptam ugyanerre a produkcióra, hiszen itt már ismeretlen emberek előtt kellett fellépnem, nem rokonok, nem falubeliek, nem szomszédok ültek ott. Rájöttem, hogy mégsem vagyok valami nagy talantom, hogyha nem tudtam kiváltani ugyanazokat az érzelmeket, mint a saját településemen. Akkor föladtam ebbéli vágyaimat, de a kultúra, a művészetek iránti szeretet megmaradt bennem.

Hévízi Róbert: *Hogyan jutott el a színpadon szerzett 15 perces hírnévtől addig, hogy egy kulturális központ vezetője legyen?*

M. L. M.: Jelenlegi pozíciómhoz képest teljesen szokatlan életút várt rám. Kiderült, hogy a labdarúgáshoz viszont van némi tehetségem, elkerültem egy labdarúgó kollégiumba Kunhegyesre (ma akadémának hívják őket), majd felnőttként az NB II-ig jutottam. De ott is éreztem, hogy ha nem tudok olyan teljesítményt nyújtani, amivel válogatott lehetek, vagy kiugró szintet érhetek el, akkor inkább más területet keresek.

A vállalkozói lét vonzott, azon belül is a marketing és rendezvényszervezés területén kezdtem dolgozni; a cégem a mai napig működik. Persze időközben sokszor feltettem magamnak a kérdést, hogy miért csinálom azt, amit éppen csinállok. Rájöttem, hogy soha nem azért akartam vállalkozó lenni, hogy sok pénzt keressek, vagy gazdag legyek; sokkal jobban érdekelt, hogy valamit adjak az embereknek, akár egy embernek, vagy egy egész közösségnek. Egy olyan csapat tagja akartam lenni, amelyikben számomra örömet adó együttműködni. A rendezvényeken keresztül, illetve az erős lokálpatrióta indítástásomból eredően egyszer csak tíz

Mindjárt kezdődik az interjú: Molnár Lajos Milán és Hévízi Róbert

évvél ezelőtt felkértek a művelődési központ vezetésére. Hiszem, hogy akkor találtam meg az igazi utamat, és ott kezdtem el ilyen irányba képezni magam: andragógia végzettséget szereztem. Azóta is minden egyes nap örömet jelent számomra ennek a szakmának a felfedezése. Ötvözve mindazzal, amit az eddigi életutamon megtapasztaltam.

H. R.: *Milyen tervekkel érkezett az új munkahelyére, hiszen amint említette is, nem teljesen ebből az ágazatból jött? Bár kétségtelen, hogy a marketingre óriás szükségünk van a kultúra népszerűsítésében.*

M. L. M.: Megmondom őszintén, tökéletesen laikus voltam bizonyos szempontból. A szakmát kívülről ugyan ismertem, de a közművelődés valódi tevékenységét, az erre irányuló elvárásokat én is talán kicsit sztereotip módon ítélt meg, mint sokan mások rajtam kívül. Ezt nem felejtettem egyébként el, élénken él bennem, hogy külső szemlélőként miként tekintettem a kulturális központra, az ott zajló munkára. Ezért nagyon jól tudom hasznosítani a mindennapokban azt, hogy ne gondoljuk, hogy bármiféle privilégiumunk van amiatt, mert kultúrával foglalkozunk. Ezt

mindenkinek szeretni kell, művelni kell, el kell fogadnia, sőt még akár finanszíroznia is szükséges. Sokkal inkább egy olyan versenyhelyzetnek látom, amint az átlagember él, amikor a mindennapi dolgai mellett még úgy érzi, „művelődni is kellene”. Nekünk, szakmában dolgozóknak az a feladatunk, hogy ezt a küszöböt – ami néha igen magas, mert komoly versenytársaink vannak ebben a fogyasztói társadalomban – meg tudjuk ugrani, tudjunk alternatívákat kínálni, és rendelkezünk olyan fegyverzettel, védelemmel, hogy föl tudjuk venni a harcot az emberek figyelméért. Nagyon-nagyon sok fontos célja van annak, hogy mi jussunk győzelemre.

H. R.: *A Nemzeti Művelődési Intézettel mikor került kapcsolatba az intézményen keresztül?*

M. L. M.: Amint beléptem a rendszerbe, az első pillanatokban igyekeztem felvenni azokat a szálakat, melyek nemcsak helyben, Szolnokon, illetve a megyében fontosak a munkánk szempontjából, hanem országosan is. Figyeltem azokat a folyamatokat, amelyeket különböző egyesületek, szervezetek, intézményrendszerek, vagy éppen az állami apparátus működtet. Már az

elején úgy láttam, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet ebben a színergiában, ebben a struktúrában, ami a magyar közművelődést jellemzi, meghatározó szerepet tölt be, és érdemes figyelni rá, még inkább együttműködni vele.

H. R.: *Hogyan sikerült ezt az együttműködést kialakítani? Az Agóra milyen kapcsolatot ápol jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézettel?*

M. L. M.: Az előbb kifejtett felismeréseimnek az eredményeként évről évre egyre szorosabb lett a kapcsolatunk. Ez leírható egy olyan fejlődési folyamat részeként, amely egyrészt országosan, a szakmán belül, másrészt szerintem a Nemzeti Művelődési Intézeten belül is lezajlott, vagyis ami a törvényalkotásra, a képzési rendszer átalakítására, a módszertani munka megújítására, ennek a modernizálására irányul. Nagy hangsúlyt éreztem és látok a mai napig is arra, hogy hálózatban képzeljük el magunkat. Ennek a hálózatnak legyenek fő csomópontjai, és ennek erős központja a Nemzeti Művelődési Intézet.

Amikor egy ilyen rendszerbe bekerül az ember, teljesen más szemszögből lát rá a saját munkájára. Mi például a saját területünkön ezt azzal egészítjük ki, hogy nemcsak Szolnokon, hanem Szolnok térségében is együttműködünk a településekkel, szám szerint 42 településsel, az itt élő és dolgozó kollegákkal. A velük, általuk közösen létrehozott értékeket próbáljuk országos szinten megjeleníteni, illetve az országos tapasztalatokat beemelni hozzánk, hozzájuk. Ebben rendkívül nagy segítségünkre van a Nemzeti Művelődési Intézet.

H. R.: *Önök is tehát Szolnok város határain kívül, térségi szinten gondolkodnak, miként a Nemzeti Művelődési Intézet tevékenységével túllép a valós, fizikai országhatá-*

rokon. Hogyan ítéli meg a Nemzeti Művelődési Intézet munkáját Kárpát-medencei szinten?

M. L. M.: Nagyon érdekes párhuzamot látok a mi lokális működésünkkel. Mi ugyanis megyei jogú városként a környező településekre és kistérségekre úgy tekintünk, mint erőt adó bázisra, és mi azt szeretnénk, hogy ha ők pedig hasonlóképpen gondolnának ránk. Ez egy kölcsönös együttműködés, és a kistelepüléseknél látom, hogy mennyire sokat számít az, hogy egyáltalán valaki meghallgatja őket, valaki kapcsolatot keres velük, valaki kíváncsi a véleményükre, és – urambocsá! – amikor értéket fedez fel náluk, akkor azt büszkén viszi tovább, mutatja meg minél szélesebb körben. Ugyanezt vélem fölfedezni a Kárpát-medencei együttműködésben, hiszen mind egyikünk gazdagodik azáltal, ha a határon túli magyarság értékei megjelennek a mi munkánkban. Saját magam is tapasztaltam a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett tanulmányutunkon, hogy milyen bizalommal, optimizmussal fogadnak minket, és milyen jóleső érzés mindkét félnek, hogy van egy kapcsolat, melynek kialakítására és fenntartására mindennél

jobb lehetőség a kultúra, a művelődés, a közösségépítés.

H. R.: *Röviden érintettük már, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet milyen széles körű szakmai munkát végez. Ennek mely része áll önhez legközelebb?*

M. L. M.: Az intézet innovatív oldala tetszik leginkább, ahogyan a hagyományörzéshez és a megújuláshoz viszonyul, mindkettőt egyformán fontosnak tartja.

A közművelődés egy rendkívül összetett dolog, hiszen ha belegondolunk, minden tevékenységünknek, minden napi rutinunknak kultúrája van. Bármit teszünk, a táplálkozás, a kapcsolatteremtés, a közlekedés, a munkahelyi viselkedésünk, mind-mind hordoz valami kulturális vonatkozású entitást. Nekünk, közművelődésben dolgozóknak gyakorlatilag ezekkel a mindennapi dolgokkal kell foglalkoznunk, mondhatnánk azt is, hogy mindennapi dolgaink kultúrájával kell törődnünk. Nem kizárólag a művészetekkel, a képzőművészettel, a zenével, nem csupán az elit kultúrával kell foglalkoznunk, hanem a mindennapi élethez szükséges ízléssel, viselkedéskultúrával. Egyáltalán azzal,

hogy milyen metakommunikációval éljük az életünket. Ha ebben tud segíteni a Nemzeti Művelődési Intézet, a közművelődésnek pedig ez a hálózat, akkor azt gondolom, hogy az átlagember, aki egyébként nem gondolná, hogy neki dolga van a kulturális központokkal, az is egyre inkább úgy érzi, hogy ott a helye, az neki jó. Ez a fajta művelődés, a társadalom érzékenyítése az együttélésre, annak a minőségére, milyenségére, az nem csak a társadalmat teszi jobbá, hanem az egyén életének az életminőségét is fokozza. Ilyenformán könnyebb együttélni, kevesebb konfliktus, kevesebb kudarcélmény van.

Ha visszagondolok a fiatalkori énem legnagyobb kérdéseire és problémáira, azok mind az érvényesülésről, a sikerről, az elfogadásról, a tiszteletről szóltak. Arról, hogyan tudja ezt elérni az ember. A fiataloknak kell ebben a legtöbbet segítenünk, hogy meglegyenek a kellő ismereteik ahhoz, hogy definiálni tudják a sikert. Viszont a siker ne csak a pénzt, az ismeretséget, és a csillogást jelentse, hanem tudjanak maguknak megfogalmazni olyan célokat, amelyeket, hogyha elérnek, akkor teljesnek érzik az életüket. És azért érzik így, mert elég műveltek ahhoz, hogy meg tudják különböztetni az értékeket. Mikor rájönnek, hogy képesek maguknak megalkotni ezt a célt és képesek elérni, akkor boldognak fogják magukat érezni. Mi lehetne nagyobb cél a mi szakmánkban, minthogy boldoggá, elégedetté tegyük az embereket?! Ebben a tekintetben szerintem soha nem álltak ilyen jól a csillagzatok Magyarországon, mint most.

H. R.: *Ha már a csillagokig emelkedtünk: a közelmúltban készült el a Nemzeti Művelődési Intézet új székháza Lakiteleken, amelyvel egy fényes, talán útmutatónak is nevezhető csillag került fel a Kárpát-medencei kultúra égboltjára.*

Az Aba-Novák Agóra épülete esti kivilágításban

Az épületbe belépve milyen gondolatok fogalmazódtak meg önben?

M. L. M.: Már volt szerencsém kétszer körbejárni az épületet, voltam itt akkor is, amikor az építkezés zajlott. Igaz, „használni” még nem használtuk. De ha pusztán az architektúrára gondolok, akkor az az érzés, gondolat fogalmazódik meg bennem, hogy kívülről egy konzervatív, hagyományörző épülettel van dolgunk. Egy méltóságteljes, magasztos, tiszteletet parancsoló épületről van szó, ami talán egy fiatalnak még lehet, hogy az első pillanatban szokatlan és barátkoznia kell vele, de ha belép, és megismeri azt a struktúrát, amit az elmúlt években fölépített a Nemzeti Művelődési Intézet, akkor látni fogja, hogy a tartalom az a jövőt rejti és azt szolgálja.

Ez a kettősség, ez a hagyományörző módon megújulásra alkalmas tér nekem nagyon biztató. Egyszerre nyugtató, amikor ide bejön az ember, és azt érzi, hogy az elmúlt évek munkájának köszönhetően Závogyán Magdolna és hozzáértő csapata szakértelemmel, szenvedéllyel egy olyan alapot teremtett, amelyre az ország irányítói azt gondolták, hogy lehet rá házat építeni. Ez adja a nyugalmat, hogy látják és fontosnak tartják az országban, amit mi csinálunk. Ugyanakkor ez a nyugalom lelkesít is, mert azt mondatja velünk, hogy ha eddig el lehetett jutni, akkor most igazán csapjunk a lovak közé és lelkesen, büszkén, de alázattal használjuk a házat! Legyen ez egyszerre kiinduló- és érkezési pontja minden olyan folyamatnak, ami a közművelődésben, a közösségben nekünk fontos.

H. R.: *A Magyar Közösségépítő Értékszövetsége Egyesület alapító tagjai között van, önálló marketing műhelyt vezet, ahol talán ez irányú piaci tapasztalatait is jól tudja hasznosítani. Milyen lehetőségeket lát az egyesület munkájában? Mi-*

ért tartja fontosnak az ön által vezetett műhelyt?

M. L. M.: Nagyon örülök neki, hogy a szakmánk megújításának, marketingjének, kommunikációjának a szekciójával foglalkozhatom, mert valóban, az elején említett okokból és életútból következően én talán egy kicsit másképp látom a mi szakmánkat, mint azok, akik kizárólag csak ebben a szakmában dolgozók. Azt látom, hogy hiába dolgozunk jól – és ez érvényes szinte az élet minden területére –, az manapság már nem elég. Ennek látszania is kell, és érthetővé kell válni abban az időben, amikor az egységnyi információra fordított idő már másodpercekben mérhető a mai ember korában.

Ahhoz, hogy ez a nagyszerű képzési, módszertani hálózati munka jól láthatóvá, szerethetővé váljon, ahhoz nekünk is olyan arckunkat kell mutatnunk, ami kellően föltárja az itt zajló munkát, és nem elefántcsonttoronynak, megközelíthetetlennek tűnik egy ilyen székház, hanem egy kellemes találkozási pontnak. De ez igaz az egész szakmánkra is, és igaz valamennyire agórára, valamennyi kulturális központra, művelődési házra, kulturá-

lis intézményre, közösségi térre: el kell érniük, hogy az emberek szó szerint merjenek bemenni ezekbe az intézményekbe. Ne gondolják azt, hogy ez valaki másé, valaki olyané, akinek van ideje erre, aki esetleg tanultabb, műveltebb, vagy aki többet foglalkozik ezzel. Ez nem igaz, ezt le kell bontanunk az alapokig. A kultúra mindenki számára elérhető, és tudatosítani kell, hogy az ide betérőktől lesz az, ami.

H. R.: *Megítélése szerint milyen helyzetben van most a közművelődés? Milyennek képzelel el a jövőjét?*

M. L. M.: Tapasztalataim szerint engem optimistábbnak tartanak az átlagnál e tekintetben. Éppen amiatt vagyok az, ami az elmúlt évtizedben lezajlott a mi területünkön. Gondolok itt a kulturális közfoglalkoztatási programra, amit nagy kritikával fogadtak annak idején, és mégis egy sikertörténetté vált; a törvényalkotási folyamatra, ami határozottan leverte a cölöpöket, és minden önkormányzat és döntéshozó számára egyértelművé tette, hogy hol is van a helye a közösségi kultúrának. Majd következett az ehhez kapcsolódó, nagy hiányt pótló képzési rend-

A Beke Pál-díj átvétele 2019 novemberében
(Lezsák Sándor, Závogyán Magdolna, Molnár Lajos Milán)

Fróna Katalin, Szedlacek Emília és Molnár Lajos Milán a 2018-as közösen rendezett konferencia sajtótájékoztatóján

szer kialakítása, az ezzel együtt zajló módszertani munka, illetve az egész szakmának az újrafogalmazása, az önmeghatározása. Ezek mind azt jelzik számomra, hogy legendás időköt élünk. Azt gondolom, hogy ez az évtized, vagy ami még ez után következik, az a magyar közművelődés hajdani krónikájában aranybetűkkel lesz beírva. Egy fontos dolog elengedhetetlen még hozzá: a szakmának bizonyítania kell. Bizonyítsa be azt, hogy érdemes erre a bizalomra, érdemes arra a felelősségteljes munkára, ami ránk vár, és ezt teljes elkötelezettséggel, a magunk, a kollégáink képzésével, innovációval, tanulmányutakkal, konferenciákkal, kiemelt programokkal érdemes tudatosítani a nagyközönségben és saját magunkban is.

H. R.: *Milyen tervekkel kíván ehhez hozzájárulni Szolnok és Jász-Nagykun-Szolnok megye?*

M. L. M.: Állandóan vannak ez irányban terveink. Elárultam például, hogy nekünk rendkívül hasznos inspiráció a saját térségünkben működő önkormányzatok, kulturális intézmények tevékenysége. Egy nagyon érdekes ellentmondás van abban, hogy számos programunk azért sikeres, mert a környező kistételepeket hívjuk

be a saját programjainkra, és az ő bemutatkozásuk nagy szimpátiát ébreszt a városlakókban, miközben a kistételepülések is örömmel fordulnak felénk. A mi kulturális tevékenységünk, ha úgy tetszik, a stratégiánk az abból áll, hogy minél inkább közérthető, szerethető legyen. Mondhatnám azt is, hogy közönségsikerre hajazó programokat tervezünk, de nem az igénytelenség jegyében, és nem a dőre szórakoztatás kedvéért, hanem azért, hogy könnyebben megszólítsuk a közönséget. Majd amikor meg tudtuk szólítani, eljött a házba, eljött a rendezvényeinkre, akkor ott olyan értékekkel találkozson, amiért pusztán magáért nem jött volna el, de amikor tálcán nyújtjuk számára,

akkor örömmel fogadja, és akkor rájön, hogy hát nem is olyan félelmetes egy ilyen kulturális központ. Nagyon jó visszacsatolásaink vannak ez irányba.

A kommunikáció rendkívül fontos, hiszen a mai alfa-omega generációt gyakorlatilag egyfajta fesztiválérzéssel kell megszólítani. Tudomásul kell venni, hogy élménykeresőkké váltak. Már nem feltétlenül az x, y generáció vagy a baby boomerek módján kell őket megszólítani. De közben arra is ügyelnünk kell, hogy őket is kiszolgáljuk a szokásoknak megfelelően. Nagyon fontos szempont a mi esetünkben, hogy nem mi akarjuk mindig kitalálni, hogy mi történjen a házban, hanem igyekszünk kicsalogatni a partnereinkből, hogy mi az, amit ők szívesen művelnének. Ehhez teret, módszertani, infrastrukturális és marketing hátteret nyújtunk.

Azt gondolom, hogy ebben vagyunk kissé eltérőek az átlag kulturális intézményektől. Rendkívül jó tapasztalataink vannak azzal kapcsolatban, hogy mi történik, ha megérzik a partnerek, a személyek, az egyesületek, a klubok ezt a fajta támogatást: kivirágognak, kreatívvá és kezdeményezővé válnak. Igazából nekünk csak ezeket a folyamatokat kell mederben tartani, természetesen a saját szakmai munkánk elvégzésével párhuzamosan.

MOLNÁR LAJOS MILÁN rendezvényszervező, marketing menedzser, andragógus. Országos fesztiválok, kiállítások szervezője, vállalkozóként 1993-tól üzleti klubot vezetett, majd 2006-tól Budapesten a pénzügyi szférában dolgozott. 2010-től az Aba-Novák Agóra vezetője. Több városi és térségi kezdeményezés fűződik a nevéhez: Agóra Forgatag, Családkutatók Klubja, Csokoládé Fesztivál, Feminális Napok, Séf Randevű, Helyi Termékek Vására. Tagja a Szolnok Jövőjéért Alapítvány kuratóriumának. 2019-től a Magyar Közösségépítő Értékszövetség Egyesület alapító tagja. Közművelődési képzések rendszeres oktatója, szakmai konferenciák előadója. Közművelődési és közösségépítő tevékenysége elismeréseként 2016-ban Magyar Arany Érdemkereszt elismerést, 2019-ben Beke Pál-díjat, 2020-ban Bessenyei György-díjat vehetett át.